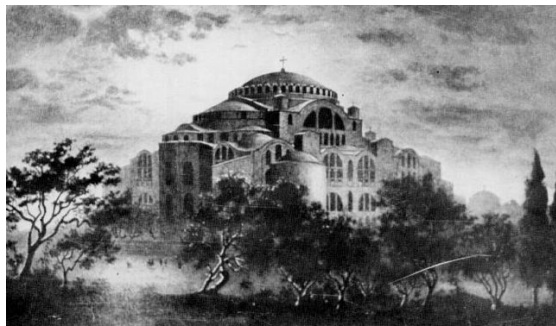

Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ, ΕΝΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑ ΤΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ

Η Αγία Σοφία είναι από τα πιο σημαντικά έργα της Βυζαντινής εποχής . Η

σημερινή Αγία Σοφία είναι η τρίτη εκκλησία που κτίστηκε στον ίδιο χώρο. Ο πρώτος ναός της Αγίας Σοφίας που θεμελιώθηκε από το Μεγάλο Κωνσταντίνο το 330 μ.Χ. και οικοδομήθηκε από το γιο του Κωνσταντίνο ήταν μια ξύλινη εκκλησία ρυθμού βασιλικής . Λειτουργήσε το

Φεβρουάριο του 360 και ονομάστηκε στην αρχή « Μεγάλη Εκκλησία » . Σιγά σιγά άρχισε να χρησιμοποιείται και η ονομασία Αγία Σοφία , αφιερωμένη δηλαδή στο δεύτερο πρόσωπο της Αγίας Τριάδος , τον Υιό και Λόγο του Θεού ή Σοφία του Θεού . Κατά την εποχή του αυτοκράτορα Αρκαδίου το 404 , η πρώτη Αγία Σοφία κάηκε από τους κατοίκους της Πόλης που αντέδρασαν , γιατί η αυτοκράτειρα Ευδοξία εξόρισε τον Πατριάρχη και Πατέρα της Εκκλησίας Ιωάννη Χρυσόστομο . Θα κτισθεί δεύτερη εκκλησία από τον αυτοκράτορα Θεοδόσιο Β' το 415 . Θα καεί όμως και πάλι το 532, καθώς και ο ναός της Αγίας Ειρήνης , κατά τη Στάση του Νίκα.

Μετά την καταστολή της στάσεως ο Ιουστινιανός (527-565) αμέσως αποφάσισε το χτίσιμο της σημερινής Αγίας Σοφίας επάνω στα ερείπια της βασιλικής αλλά πολύ πιο επιβλητική, για να δεσπόζει στη Βασιλεύουσα. Τα θεμέλια αυτού του μεγαλοπρεπή ναού θα μπουν στις 23 Φεβρουαρίου του 532 .

Ο Ιουστινιανός ανέθεσε το χτίσιμο του καινούργιου ναού στο μηχανικό Ανθέμιο από τις Τράλλεις και στον αρχιτέκτονα Ισίδωρο από τη Μίλητο , από τους μεγαλύτερους στην ειδικότητά τους στην ελληνική Ανατολή. Τους έδωσε εντολή να το σχεδιάσουν έτσι ώστε όμοιος του να μην υπάρχει πουθενά. Οι δύο αρχιτέκτονες συνδύασαν το ρυθμό της ορθογώνιας βασιλικής και του περίκεντρου ναού με τρούλο , την ευρυχωρία της Βασιλικής και την ψυχική ανάταση που δημιουργεί ο τρούλος . Έτσι γεννήθηκε η **βασιλική με τρούλο** που επηρέασε την αρχιτεκτονική ως τις μέρες μας. Τα εγκαίνια έγιναν στις 27 Δεκεμβρίου του 537 από τον Ιουστινιανό, ο οποίος βλέποντας την υπεροχή της Αγίας Σοφίας έναντι του ξακουστού ναού του Σολομώντα, αναφωνεί: «. Νενίκηκά σε Σολομών», θέλοντας έτσι να εκφράσει το θαυμασμό του για το μνημείο το οποίο ήταν πιο θαυμαστό από το Ναό του Σολομώντα στα Ιεροσόλυμα.

Η Αγία Σοφία , για χίλια περίπου χρόνια (537-1453), θα αποτελέσει το κέντρο της ορθοδοξίας και του ελληνισμού. Στα επόμενα χρόνια όλα τα μεγάλα γεγονότα τελούνταν εκεί . Οι νέοι αυτοκράτορες εκεί στεφανώνονταν με επισημότητα , εκεί γίνονταν οι γάμοι τους , εκεί γίνονταν η ανακήρυξη Πατριαρχών

κλπ. Απ' αυτήν ξεκινούσαν για τους πολέμους τους , εκεί ο λαός γιόρταζε τους θριάμβους και εκεί θρηνούσαν τις συμφορές τους .

Η τελευταία λειτουργία τελέστηκε στις 29 Μαΐου του 1453. Ο αυτοκράτορας Κωνσταντίνος Παλαιολόγος ΙΑ' Δραγάτης, αφού προσευχήθηκε μαζί με το λαό και ζήτησε συγνώμη για λάθη που πιθανόν έκανε, έφυγε για τα τείχη, όπου έπεσε μαχόμενος.

Μετά την Άλωση της Κωνσταντινούπολης η Αγία Σοφία μετατράπηκε σε τζαμί .Εξωτερικά προστέθηκαν τέσσερις μιναρέδες και εσωτερικά τα ψηφιδωτά καλύφθηκαν με σουβά .Το 1935 μετατράπηκε σε μουσείο. Το Αμερικανικό Βυζαντολογικό

Ινστιτούτο αποκατέστησε πολλά ψηφιδωτά. Πολλά όμως καταστράφηκαν.

Σήμερα η Αγία Σοφία , η «Μεγάλη Εκκλησία», μπορεί να έχει συληθεί και ως ένα βαθμό παραμορφωθεί, πάντα όμως θα αποτελεί το σύμβολο της Ορθοδοξίας και του Γένους μας .

